

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Zuzany Bystřické a soudců Mariana Kokeše a Lubomíra Majerčíka ve věci

žalobce: **Balbínova poetická strana, IČ: 26587840**
sídlem Balbínova 323/6, 120 00 Praha
zastoupen advokátem JUDr. Jiřím Solilem
sídlem Jakubská 647/2, Praha 1

proti
žalovanému: **Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí**
sídlem Kounicova 688/26, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2023, č. j. UDH- 02232/2023, sp. zn. S-UDH-01533/2023 OKSŘ

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Uložená pokuta **se snižuje** na částku 2 000 Kč.
- III. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku podle § 19j odst. 2 písm. d) zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, (dále jen „zákon

o politických stranách“), neboť v rozporu s §19h odst. 1 zákona o politických stranách nepředložil žalovanému do 1. 4. 2023 finanční zprávu za rok 2022.

2. Za tento přestupek uložil žalovaný výrokem II. pokutu ve výši 10 000 Kč podle § 19j odst. 3 zákona o politických stranách a podle § 35 písm. b) zákona č. 250/ 2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Výrokem III. uložil žalobci povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.

II. Obsah žaloby

3. Žalobce shrnul skutkový stav věci. Konstatoval, že napadené rozhodnutí je nedůvodné a nezákonné, vycházející z nedostatečně zjištěného skutkového stavu a nepodloženého výkladu zákona žalovaným.
4. Žalobce považuje jednání žalovaného vůči němu za šikanózní, v minulosti žalovaný opakovaně zahájil proti němu správní řízení. Žalobce byl pak nucen podávat správní žaloby, ve kterých byl úspěšný. Žalobce je sice politickou stranou, existuje však v minimálním rozsahu, neměl dostatek příjmů, a to zejména v období covidu. Neměl tedy ani dost peněz na zajištění auditorské zprávy, která je nezbytnou částí požadované Výroční zprávy.
5. Způsob jednání žalovaného je nepřiměřená vzhledem k tomu, že žalobce je politickou stranou, avšak již několik let nekandidoval v žádných volbách, nemá ani dříve neměl vliv na politické dění, nemohl tedy prosazovat zájmy občanů na politickém životě společnosti, ani na vytváření zákonodárných sborů a orgánů vyšších územních samosprávných celků a orgánů místní samosprávy
6. Žalobce se nedopustil přestupku podle ustanovení § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, neboť nedošlo k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku. Správní orgány tak mají vždy povinnost zkoumat, zda k naplnění materiálního znaku přestupku došlo či nikoli. Žalovaný se o to v napadeném rozhodnutí sice pokusil, nicméně učinil zcela nesprávné závěry. Dle žalobce jednoznačně nedošlo k naplnění materiálního znaku předmětného přestupku, tedy ke splnění společenské škodlivosti předmětného jednání. V žádném případě nebyl poškozen zájem společnosti na transparentnosti hospodaření politických stran.
7. Žalobce tedy nesouhlasí s tím, že by spáchal jakýkoli přestupek, ale zároveň také nesouhlasí s výší předmětné uložené pokuty. Žalovaný odkázal na judikaturu ohledně výše pokuty. Konstatoval, že vyšel z dostupných údajů o zůstatku na zvláštním účtu žalobce, který ke dni 2. 11. 2023 činil 200 Kč. Odkaz na judikaturu Nejvyššího správního soudu není příhodný, šlo o skutkově odlišný případ, je zde uvedeno, že pokuta nesmí mít likvidační důsledky. Pokud pokuta je zcela nepřiměřená a nadměrně vysoká, zásadním způsobem zasahuje do finanční situace žalobce, může mít vliv na jeho další existenci.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný postupuje striktně v souladu se zásadami činnosti správních orgánů a v souladu se zákony a právními předpisy. Pravomoc uplatňuje v úsekcích, ke kterým mu byla svěřena.
9. Pokud žalobce vznáší námitky ohledně nedostatečně zjištěného skutkového stavu, tyto námitky nejsou nijak konkrétní. Žalobce je politickou stranou, tedy právnickou osobou dle §3 odst. 1 zákona o politických stranách, která je způsobilá nabývat práva a povinnosti. zákony jí však rovněž stanoví řadu povinností, z důvodu zajištění ochrany veřejných zájmů

a fungování veřejné správy. Politické strany mají částečně proti jiným subjektům privilegované postavení a za této situace je legitimní po nich požadovat transparentnost hospodaření. Jednou z povinností politických stran je povinnost předložit každoročně do 1. 4. žalovanému výroční finanční zprávu, a to podle §19h odst. 1 zákona a politických stranách. Tato povinnost je politickým stranám uložena bez ohledu na to, zda jsou příjemci veřejných prostředků, popřípadě zda vůbec mají nějaké příjmy. Vychází se z toho, že bez příjmů nemůže strana fungovat. Nepředložení zprávy může mít za následek pozastavení její činnosti.

10. Lhůta pro předložení zprávy je stanovena jednoznačně, konkrétně, přičemž je zachována, je-li zpráva podána k poštovní přepravě nejpozději 1. dubna. Pokud k jejímu předložení ve stanovený termín nedorazí, dopustí se strana přestupku podle §19j odst. 2 písm. d) zákona o politických stranách.
11. Zákonodárce připouští opomenutí na straně politické strany a žalovanému ukládá povinnost do 15. 4. vyzvat politickou stranu k předložení výroční zprávy v přiměřené lhůtě. Smyslem je umožnit dodatečné předložení zprávy. Dodatečné splnění povinnosti však není důvodem pro vyvinění ze spáchání přestupku.
12. Žalobce v tomto případě nepředložil finanční zprávu v zákonem stanovené lhůtě, čímž došlo k naplnění skutkové podstaty předmětného přestupku. Společenská škodlivost spočívající v netransparentnosti financování je jednoznačně dána. Pokud spočívá skutková podstata přestupku v nesplnění povinnosti ve stanovené lhůtě, lze konstatovat, že společenská škodlivost je dána vždy, když k tomu dojde. Konkrétní míra škodlivosti se pak liší v tom, zda a kdy došlo k nápravě protiprávního stavu. Zde je nutno uvést, že žalobce svou povinnost předložit výroční finanční zprávu za rok 2022 splnil až 19. 1. 2024. Jednalo se však o zprávu neúplnou, neboť chyběla zpráva auditora o ověření účetní uzávěrky za rok 2022 s výrokem bez výhrad. Po výzvě k doplnění byla úplná finanční zpráva za rok 2022 předložena až 8. 3. 2024. Napadené rozhodnutí bylo vydáno již 20. 11. 2023, kdy povinnost nebyla žalobcem splněna.
13. Pokud se týká materiální stránky přestupku, žalovaný vycházel z rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 12. 2020, č. j. 31 A 105/2020-47. V tomto případě došlo k předložení finanční zprávy 5. dubna, tedy pouze krátce po zákonem stanovené lhůtě. Uvedený rozsudek se odvolával na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45. Z těchto rozsudků vyplývá, že zcela postačuje potencialita ohrožení zájmů. V zmíněném rozsudku NSS je uvedeno, že *„lze tedy obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti.“*
14. Z rozsudku 31 A 105/2020-47 žalovaný dále citoval s tím, že ani v předložení finanční zprávy krátce po termínu nebyly shledány mimořádné skutečnosti, z kterých by vyplývalo snížení míry nebezpečnosti jednání. Pozdní odevzdání výroční finanční zprávy představuje naplnění materiální stránky přestupku, i když k němu došlo krátce po zákonem stanoveném termínu.
15. Žalobcem tvrzená skutečnost, že se nepodílí na politickém životě společnosti, nezúčastňuje se voleb, a tedy se nepodílí na vytváření zákonodárných sborů a nepůsobí ani v místních orgánech, je irelevantní. Účast na politickém životě nelze zužovat na účast ve volbách, strany mohou vstupovat do veřejného prostoru a prezentovat svoji činnost i jinak. Pokud

se žalobkyně rozhodla působit jako registrovaná politická strana a nikoliv jako např. zapsaný spolek, převzala také veškeré povinnosti, které se s fungováním politické strany spojují, včetně povinnosti předložení výroční finanční zprávy.

16. Pokud se týká výše pokuty, žalovaný poukázal na příjmy žalobce vykázané ve výročních zprávách. V roce 2017 vykázal celkové příjmy ve výši 4 005 Kč, v roce 2018 ve výši 8 735 Kč, v roce 2019 ve výši 4 600 Kč, v roce 2020 3 435 Kč, v roce 2021 ve výši 6 400 Kč, v roce 2022 ve výši 6 500 Kč. Příjmy byly tvořeny dary a členskými příspěvky. Pokud jde o celkové hospodaření, žalobce v roce 2017 vykázal ztrátu 1 000 Kč, v roce 2018 zisk 1 000 Kč, v roce 2019 nulový výsledek, v roce 2020 ztrátu 2 000 Kč, v roce 2021 opět nulový výsledek hospodaření, v roce 2022 zisk 100 Kč. S ohledem na to by pro žalobce byla jakákoliv pokuta likvidační. Zároveň je zřejmé, že v případě dlouhodobého porušování zákonem stanovených povinností není namíste uložení trestu jako je napomenutí. Je namíste zdůraznit represivní složku správního trestu. Důsledné aplikování ustanovení §19l odst. 1 zákona o politických stranách, podle něhož při určení výměry pokuty právnické osobě se přihlédne též k dopadu uložené pokuty na možnost další existence strany a hnutí nebo politického institutu je v případě politických stran, které hospodaří jen s mírným ziskem, fakticky nemožné. Je zde třeba přihlídnout spíše k významu následku přestupku. Pokud je tedy zřejmé, že žalobce neplní zákonem stanovenou povinnost, stanovená pokuta 10 000 Kč je přiměřená.
17. Žalovaný nesouhlasí s tím, že by jeho postup vůči žalobci byl šikanózní a nepřiměřený vzhledem k její velikosti. Obdobně postupuje i v jiných případech.

IV. Posouzení věci soudem

18. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s. přezkoumal Krajský soud v Brně napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů včetně řízení předcházejícího jeho vydání. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí. Dospěl k závěru, že **žaloba není důvodná**. O žalobě soud rozhodl, aniž by nařizoval jednání, za podmínek vyplývajících z ustanovení § 51 s. ř. s.
19. Předmětem posouzení je, zda žalobce spáchal přestupek podle § 19j odst. 2 písm. d) zákona o politických stranách, podle kterého se strana nebo hnutí dopustí přestupku, pokud v rozporu s § 19h odst. 1 nepředloží v zákonné lhůtě výroční finanční zprávu. Za uvedený přestupek lze podle odst. 3 téhož ustanovení uložit pokutu do výše 200 000 Kč.
20. Žalobce namítal, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav věci. Námitka byla vznesena pouze v obecné rovině a soud konstatuje, že není důvodná. Žalovaný skutkový stav zjistil vzhledem k předmětu řízení zcela dostatečně, popsal ho v napadeném rozhodnutí, přičemž vycházel z podkladů založených ve správním spise.
21. Dle odkazovaného § 19h odst. 1 zákona o politických stranách strany a hnutí jsou povinny předložit každoročně do 1. dubna žalovanému výroční finanční zprávu.
22. Jak vyplývá ze správního spisu, žalobce výroční finanční zprávu za rok 2022 nepředložil žalovanému do 1. dubna 2023, jak mu ukládá zákon. Ostatně ani žalobce tento fakt nečiní předmětem sporu. Předložil ji až dne 19. 1. 2024, přičemž neobsahovala zprávu auditora o ověření účetní závěrky za rok 2022 s výrokem bez výhrad a účetní závěrku ve složení rozvaha, výkaz zisku a ztráty. Proto byl žalobce žalovaným vyzván k doplnění uvedených náležitostí výzvou ze dne 22. 1. 2024 ve lhůtě 20 dnů. Na žádost žalobce byla tato lhůta prodloužena. Kompletní zpráva byla žalovanému předložena 8. 3. 2024.

23. Z uvedeného je jednoznačně zřejmé, že žalobce předložil žalovanému výroční finanční zprávu po uplynutí zákonem stanovené lhůty. Žalobce se však domnívá, že nebyla naplněna materiální stránka tohoto přestupku, a to s ohledem na to, že žalobce není velkou stranou, která by měla vliv na politické dění, nekandiduje v žádných volbách a žalovanému byla jeho finanční situace známá z dalších řízení. Věděl, že žalobce nedisponuje podstatnými částkami. Proto se nemohl ani dopustit jednání společensky škodlivého spočívajícího v netransparentnosti financování, ani neznemožňoval kontrolu nad svým hospodařením.
24. Krajský soud v uvedených tvrzeních žalobce neshledal žádné mimořádné okolnosti, ze kterých by vyplývalo snížení míry nebezpečnosti jednání pod míru, která bude typická pro porušení pravidel transparentnosti financování politických subjektů vyplývající ze zákona o sdružování v politických stranách. Žalobce je politickou stranou, je proto povinen řídit se ustanoveními tohoto zákona. Skutečnost, že nevyvíjí činnost v příliš velkém rozsahu a disponuje financemi pouze v malém rozsahu, nemá za následek, že by zákonem stanovené povinnosti nemusel respektovat. Porušení povinnosti předložit výroční finanční zprávu v zákonem stanoveném termínu je přitom ohrožením zákonem chráněného zájmu na transparentnosti financování politických stran a hnutí, bez ohledu na jejich velikost.
25. Soud proto nepřisvědčil tvrzením žalobce a v pozdním odevzdání výroční finanční zprávy za rok 2018 shledal naplnění materiální stránky přestupku podle § 19j odst. 2 písm. d) zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Pozdní splnění této povinnosti je přestupkem. Prostřednictvím včasného odevzdání výroční finanční zprávy je totiž zajištěna kontrola hospodaření politických stran a hnutí, čímž je sledován zájem na transparentnosti financování politických stran a hnutí a jejich efektivní kontrole.
26. Soud připomíná, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45, uvedl, že *„lze tedy obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti.“*
27. Soud nesouhlasí s námitkou žalobce, že jednání žalovaného je vůči němu šikanózní, a proto mu nezbyvá než opakovaně přistupovat k podáváním žalob vůči němu, ve kterých je úspěšný. Žalovaný při vynucování povinností ze strany žalobce postupuje v souladu se zákonem o politických stranách. Je pravdou, že v minulosti byl žalobce úspěšný a soud vyhověl jeho žalobě vedené pod sp. zn. 29 A 211/2019, a to z důvodu sporného výkladu jednoho z ustanovení zákona o politických stranách. V případě žaloby sp. zn. 29 A 163/2021 bylo řízení zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku, žaloba sp. zn. 29 A 72/2022 byla zamítnuta a soud rozhodl pouze o snížení stanovené pokuty.
28. I když žalobce primárně nesouhlasil s tím, že by jakýkoliv přestupek spáchal, namítal rovněž zjevnou nepřiměřenost výše pokuty, a to zejména s ohledem na to, že žalovaný nerespektoval judikaturu, dle které nesmí být pokuta likvidační. Přitom uváděl, že vycházel z dostupných údajů o zůstatku na zvláštním účtu žalobce, který ke dni 2. 11. 2023 činil 200 Kč.
29. Podle § 78 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *rozhoduje-li soud o žalobě proti rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt, může soud, nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí podle odstavce 1, ale trest byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši, upustit od něj nebo jej snížit v mezích zákonem dovolených, lze-li takové rozhodnutí učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud*

případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil, a navrhl-li takový postup žalobce v žalobě.

30. Jak vyplývá z výše uvedeného, ve věci bylo jednoznačně prokázáno, že ke spáchání přestupku došlo. Porušení povinnosti předložit žalovanému výroční finanční zprávu do 1. dubna je zákonem vymezeno jako spáchání přestupku, za který politické subjekty pokutuje žalovaný. Smyslem této úpravy účinné od 1. 1. 2017 bylo posílení transparentnosti financování politických subjektů. Jednalo se o záměr zákonodárce, v němž nelze spatřovat porušení uvedených zásad. Proto soud neshledal důvod pro upuštění od uložení pokuty. Zároveň soud shledal, že jsou tu důvody pro moderaci pokuty. Žalovaný při odůvodnění výše pokuty konstatoval, že při vycházel z údajů o zůstatku na zvláštním účtu žalobce, který ke dni 2. 11. 2023 činil 200 Kč. Zdůraznil, že správní trest musí plnit funkci preventivní, represivní a výchovnou. Potom odkázal na blíže nespecifikovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu, která konstatuje, že trest nesmí mít likvidační důsledky a dále zdůvodňuje uložení pokuty u subjektu, který je zatížen dluhy. Pokud se týká zatížení dluhy, nejedná se vzhledem ke skutečnostem zjištěným v projednávané věci o případný odkaz.
31. Soud ve svých úvahách a výši pokuty vycházel z nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, č. 105. podle kterého *„zákonem stanovená minimální výše pokuty musí být nastavena tak, aby umožňovala alespoň do určité míry zohlednit majetkové a osobní poměry delikventa, v daném případě tak, aby uložení pokuty, byť i v minimální výši, nemělo pro delikventa likvidační účinek....“*
32. Žalobce není a nebyl zadlužen, ale je subjektem, který disponuje poměrně nízkými částkami, ze kterých zajišťuje svůj provoz. Za těchto okolností se soudu jeví pokuta ve výši 10 000 Kč skutečně likvidační. Dle názoru soudu je vzhledem k poměrům žalobce pokuta 2 000 Kč zcela přiměřená a tím, že plní i preventivní a represivní funkci.

V. Shrnutí a náklady řízení

33. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného, pokud se týká otázky posouzení spáchaného přestupku, bylo vydáno v souladu se zákonem a žalobní námitky uplatněné žalobcem nejsou důvodné. Soudu tedy nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout.
34. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2022, čj. 6 As 121/2022-33 Pokud soud zamítne návrh na zrušení rozhodnutí o přestupku, avšak vyhovějí eventuálnímu návrhu na moderaci uloženého správního trestu (§ 78 odst. 2 s. ř. s.), může jedním výrokem rozsudku zamítnout žalobu (jíž je v takovém případě nutno rozumět návrh na zrušení rozhodnutí) a druhým výrokem snížit uložený správní trest, nebo od něj upustit. Soud tedy vzhledem k výše uvedeným důvodům uloženou pokutu snížil na 2 000 Kč.
35. Výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů

řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce v řízení úspěšný nebyl, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovanému, který měl v řízení plný úspěch, však žádné náklady spojené s tímto řízením nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015 č. j. 7 Afs 11/2014-47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 18. prosince 2024

Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu